Les espècies invasores, una amenaça per a la biodiversitat de Sant Cugat

En un món cada vegada més connectat, l'arribada d'espècies exòtiques és cada cop més freqüent. El problema apareix quan aquestes espècies s'adapten amb facilitat a l'entorn, es reprodueixen i es converteixen en invasores. L'ailant, el porc vietnamita, el rossinyol del Japó i la vespa velutina són només alguns exemples d'aquestes espècies que han arribat a Sant Cugat i que amenacen la biodiversitat de l'entorn. Només al Parc Natural de Collserola hi ha prop de 150 espècies exòtiques de plantes i gairebé mig centenar d'animals. El cap del Servei de Medi Natural i Territori del Parc de Collserola, Joan Vilamú, i el llicenciat en Biologia i tècnic de Gestió i Benestar Animal de l'Ajuntament, Enric Ortega, han fet una radiografia de les espècies invasores a Cugat Mèdia i han explicat el perill que suposen per a la biodiversitat dels ecosistemes de la ciutat.

Què és una espècie invasora?
Les espècies no autòctones, són les que anomenem al·lòctones o exòtiques. Quan parlem d'invasores vol dir que són espècies exòtiques i que tenen un gran poder de colonitzar per si soles l'entorn on s'han alliberat.

Com arriben aquestes espècies exòtiques?
El factor humà és clau per entendre l'arribada d'espècies exòtiques. En som responsables directament i indirectament. En el pitjor dels casos hi ha un alliberament voluntari d'un animal exòtic, però en el cas de la vegetació, normalment és de manera involuntària. "Moltes de les plantes de jardineria s'han alliberat, no perquè la gent les hagi vingut a plantar al bosc, sinó perquè hi ha moltes zones enjardinades, tant públiques com privades, amb espècies exòtiques que poden saltar al medi natural", aclareix Vilamú.

Quines són les plantes invasores més presents a Collserola i Sant Cugat?
En l'àmbit de la vegetació, la que més preocupa al consorci del Parc Natural de Collserola és l'ailant, un arbre d'origen xinès que s'havia utilitzat molt en jardineria urbana a mitjans i finals del segle passat. La gran capacitat de reproducció d'aquesta espècie, fa que avui dia hagi colonitzat molt territori del parc i que hagi desplaçat espècies autòctones.

"El punt d'entrada de la flora invasora són els jardins de les cases", explica Ortega. A part de l'ailant, una altra espècie que ha arribat de fora són les Acacia dealbata, més coneguda com a mimosa, que s'han anat reproduint i en zones de la Floresta se'n poden veure poblacions força nombroses.

En el cas de la fauna hi ha el rossinyol del Japó, un ocell "que ni és un rossinyol ni és del Japó", clarifica Vilamú, que s'ha instal·lat tant al parc com a la ciutat. A aquest ocell se li suma la cotorra de pit gris, l'argentina i la de Kramer.

A la zona més urbana les principals espècies invasores són "aquelles que tradicionalment s'han fet servir com a

Noticia disponible a https://www.cugat.cat/diari/sons/158481.html

Copyright 2024 Cugat.cat

mascota", detalla el tècnic de Gestió i Benestar Animal de l'Ajuntament. En aquest grup hi trobaríem les tortugues d'aigua -bàsicament tortugues americanes, com la tortuga de Florida, i asiàtiques- que desplacen les tortugues autòctones del seu hàbitat i peixos com les gambúsies, que s'han alliberat a diferents basses i punts d'aigua de ciutat. "Hem trobat espècies amb interès de pesca a la ciutat. Hem trobat silurs, carpes, perca americana..." revela Ortega. "Aquests animals alteren la llera pròpia de l'ambient aquàtic, regiren el fons, s'alimenten d'algues, depreden larves d'amfibis autòctons i tot això causa un desgavell en la biodiversitat".

De fet, des de l'Ajuntament s'està treballant en l'elaboració d'un catàleg de vertebrats de la zona urbana del municipi per tal de facilitar la distinció de les espècies autòctones, exòtiques, invasores i les que estan en perill d'extinció. "A Sant Cugat hi ha citades 14 espècies de peixos, que bàsicament se situen a l'estany dels Alous, a la Guinardera i a Can Borrell i d'aquestes 14 espècies, només n'hi ha dues que siguin autòctones. L'anguila, que en queden molt pocs exemplars i el barb cua-roig, un peix molt sensible a vessaments. "Els ecosistemes aquàtics estan molt corromputs per les espècies invasores", sentencia Ortega.

Una altra problemàtica, afegeix, és l'alliberament de mamífers de tinença il·legal. "La més habitual a Sant Cugat durant els últims anys ha estat el porc vietmanita". Precisament, aquest és un dels animals que més preocupa al Parc Natural de Collserola perquè s'ha creuat amb el senglar autòcton. Aquest híbrid té una capacitat reproductora més alta i més ràpida que el senglar. "És una superespècie que s'ha adaptat molt bé al paisatge de Collserola" explica Vilamú. La facilitat per accedir a aliments és un dels factors que ha fet que aquest animal hagi arrelat i proliferat tant al parc.

Les problemàtiques derivades d'aquest encreuament són moltes i diverses. Ortega destaca que "augmenten la probabilitat d'accidents de trànsit perquè són porcs menys feréstecs". Això també fa que s'acostin més a les persones i que a vegades causin incidents. Però no només és un problema de convivència, apunta, "aixequen el sòl per buscar insectes i tubercles i això afecta directament, entre d'altres, a les orquídies autòctones, que ja estan prou amenaçades, i depreden amfibis, que també són limitats per la manca d'aigua del nostre clima".

Una de les espècies invasores que més molèsties han provocat a les persones és el mosquit tigre, que es va detectar per primera vegada l'estiu del 2004 a Sant Cugat i en poc temps va colonitzar gran part de Catalunya. Més enllà del control de plagues que es fan des del consistori, Ortega recorda que afavorir la presència d'ocells com les orenetes i els falciots i de ratpenats redueix la presència de mosquits, ja que els hi serveixen d'aliment. Podem afavorir-ho instal·lant caixes niu al jardí, per exemple. "També cal evitar deixar recipients amb aigua a la intempèrie, perquè és un focus de reproducció per al mosquit tigre", insisteix.

La vespa velutina és una altra espècie invasora que des del 2018 s'ha instal·lat a Sant Cugat. Des de Collserola es fa seguiment i control amb trampes selectives, però es tracta d'una espècie que "un cop s'ha establert en un lloc és molt difícil d'eliminar", diu Vilamú. Aquesta espècie, que no suposa cap perill per a les persones, afecta sobretot la població d'abelles i pol·linitzadors.

Un petit peix d'origen Xinès, un mal de cap al pantà de Vallvidrera

Des del parc s'està treballant per erradicar el Paramisgurnus dabryanus, una espècie invasora que hi ha al pantà de Vallvidrera i que "per sort només es troba en aquest focus", detalla Vilamú. Es tracta d'un peix petit que viu en zones amb fang, originari sobretot a la Xina. La troballa a Vallvidrera és la segona que hi ha documentada a escala europea. "A partir del pantà, que està a la capçalera de la riera Vallvidrera, que és afluent del Llobregat, aquesta espècia podria ser potencialment molt invasora" explica Vilamú.

Des del parc s'estan fent tasques d'erradicació i contenció. Per fer-hi front, el primer cop que es va detectar el Paramisgurnus dabryanus, es va dessecar el pantà de Vallvidrera durant els tres mesos d'estiu i es va retirar la

Noticia disponible a https://www.cugat.cat/diari/sons/158481.html

Copyright 2024 Cugat.cat

major part de fang del fons de l'embassament. "Així i tot, quan al setembre vam tornar a deixar entrar-hi aigua, vam veure que al cap de poques setmanes hi tornava a haver aquests peixets. Per tant, d'alguna manera s'havien pogut mantenir al pantà".

Enric Ortega: A nivell legal s'ha prohibit la importació, tinença, comerç i reproducció de totes les espècies exòtiques invasores.

Noticia disponible a https://www.cugat.cat/diari/sons/158481.html

Copyright 2024 Cugat.cat